

36 562

**Parlamendiliikme Ouwehandi seadusandlik ettepanek, millega muudetakse loomaseadust (Wet dieren) ja majandussüütegude seadust (Wet op de economische delicten) seoses tööstusliku loomakasvatuse kaotamisega.**

Ei **TBC**

**SEADUSANDLIK ETTEPANEK, MIDA ON MUUDETUD  
PÄRAST RIIGINÕUKOGU NÕUANDVA OSAKONNA  
ARVAMUST**

Mina, Willem-Alexander, Madalmaade kuningas Jumala armust, Oranje-Nassau prints jne,

tervitan kõiki, kellele on mõeldud alljärgnev tekst. Olgu teada järgmine:  
arvestades, et oleme seisukohal, et loomade kannatuste piiramiseks on soovitatav muuta loomaseadust ja majandussüütegude seadust;  
olles ära kuulanud riiginõukogu nõuandva osakonna ja konsulteerides parlamendiga, kiidame heaks ja otsustame järgmist:

**ARTIKKEL I LOOMASEADUSE MUUTMINE**

Loomaseadust muudetakse järgmiselt:

A

Artiklit 2.1 muudetakse järgmiselt:

1. Lõiked 3–7 nummerdatakse ümber lõigeteks 4–8.
2. Lõike 2 järele lisatakse lõige järgmises sõnastuses:
3. Lõikega 1 keelatud tegevus hõlmab loomsete saaduste tootmiseks ärilistel eesmärkidel peetavate loomade puhul ka muid füüsilisi menetlusi peale artiklis 2.8 osutatute, et hoida looma konkreetses süsteemis või pidamiskohas, kui puudub veterinaarne vajadus.
3. Lõikes 5 (uus) asendatakse väljend „lõige 3“ väljendiga „lõige 4“.
4. Lõikes 6 (uus) asendatakse väljend „lõige 3“ väljendiga „lõige 4“.
5. Lõikes 8 (uus) asendatakse väljend „lõige 6“ väljendiga „lõige 7“.

B

Artikli 2.2 lõige 12 jäetakse välja.

Artikli 2.2 järele lisatakse uus artikkel järgmises sõnastuses:

### **Artikkel 2.2a. Tootmisloomade eest hoolitsemisest keeldumine**

1. Loomapidajatel on keelatud pidada loomi äritegevuse käigus loomsete saaduste tootmiseks nii, et loomad jäetakse püsivalt või süstemaatiliselt ilma võimalusest rahuldada asjaomase liigi või loomakategooria jaoks teaduslikult välja selgitatud käitumuslikke vajadusi, mis hõlmab vähemalt järgmist:

- a. sigade jaoks võimalus:
  1. säilitada stabiilsed sotsiaalsed sidemed kogu oma elu jooksul;
  2. saada juurdepääs piisavatele võimalustele varjumiseks, põgenemiseks või tagasitõmbumiseks;
  3. hõõruda ja sügada näiteks hõõrumisseintel, harjadel või puutüvedel ning jahutamiseks ja puhastamiseks mudas püherdada;
  4. uurida ümbrust toidu otsimiseks, sest seal leidub söödavaid ja/või närimiseks, uurimiseks ja katsumiseks sobivaid materjale;
  5. uurida ja toitu otsida, toituda, tuhnida, nuuskida;
  6. emiste jaoks enne poegimist ehitada pesa ja hoolitseda põrsaste eest, nii et selleks on piisavalt ruumi ja sobivaid materjale;
  7. põrsaste puhul imeda emise piima vähemalt kuue nädala vanuseni;
  8. puhata kohas, mis on puhas, mugav ja piisavalt ruumikas, et säilitada eraldi sõnniku- ja lamamisalad ning et aktiivsed sead ei segaks neid;
  9. tarbida piisavalt sobivat sööta piisava arvu söötmiskohtade abil, et toituda samaaegselt ja ilma konkureerimata;
  10. saada piiramatult juurdepääs puhtale veele, sest selleks on piisavalt joogikünasid, mis on paigutatud sigade jaoks sobivale kõrgusele;
  11. põrsaste puhul saada piisavalt piima;
  12. saavutada soojusmugavus tänu piisavale ruumitemperatuurile, vabale juurdepääsule soojematele või jahedamatele kohtadele elukeskkonnas ja võimalusele säilitada kehasoojus;
  13. saada juurdepääs värsketele õhule ja kahjutule elukeskkonnale, sealhulgas kahjutu ammoniaagisisaldusega õhule;
- b. veiste puhul võimalus:
  1. säilitada karjas sotsiaalseid sidemeid eri vanuses loomadega;
  2. saada juurdepääs piisavatele põgenemis- või taganemisvõimalustele ning võimalus haiguse või poegimise korral eralduda;
  3. kasvada koos emaga vähemalt seni, kuni vasikad suudavad piisavalt koresööta tarbida;
  4. hoolitseda oma karvkatte eest;
  5. toituda, otsida, katsuda ja süüa sööta;
  6. valida, kas jääda õue või otsida varju;
  7. käituda emasloomale omaselt, tagades piisava rahu ja ruumi karjast eraldumiseks;
  8. vasikate puhul saada emapiima;
  9. puhata ja lamada mugavalt sobival allapanul või põrandakattel, nii et kõigil loomadel oleks piisavalt ruumi väljasirutatult lamamiseks ning takistusteta seismiseks ja pikaliheitmiseks;
  10. süüa ja juua piiranguteta puhast vett ja sobivat sööta, mis on loomade eelistustele vastavalt kättesaadav, kusjuures nii siseruumides kui ka välitingimustes peab olema piisav arv

sööda- ja veeküinasid;

11. saavutada soojusmugavus tänu võimalusele vabalt liikuda ja otsida mugav koht;  
12. saada juurdepääs värsketele õhule ja kahjutule elukeskkonnale, sealhulgas kahjutu ammoniaagisisaldusega õhule;

c. Kanade puhul võimalus:

1. säilitada sotsiaalsed sidemed sobiva suurusega rühmas ja ruumis;  
2. uurida, siblida ja toituda sobivatel pindadel ning võtta tolmuvaru;  
3. saada juurdepääs sobivale allapanule;  
4. saada juurdepääs piisavatele põgenemis-, varjumis- või taganemisvõimalustele;  
5. pesitseda;  
6. kasutada piisavalt ruumi, et süüa, juua ja puhata;  
7. istuda õrrel;  
8. saada süüa ja juua piiranguteta kättesaadavat puhast vett ja sobivat sööta lindude eelistustele vastavalt viisil;

9. saavutada soojusmugavus hea pidamiskliima abil, mis on kohandatud külma- ja kuumastressi suhtes tundlike tibude vajadustega;

10. saada juurdepääs värsketele õhule ja kahjutule elukeskkonnale, sealhulgas kahjutu ammoniaagisisaldusega õhule;

d. kitsede puhul võimalus:

1. säilitada sotsiaalseid sidemeid;  
2. eralduda rühmast;  
3. tallede puhul kasvada koos emaga;  
4. saada piisavalt ruumi, et tallede eest hoolitseda;  
5. valida, kas joosta õues või jääda lauta;  
6. hõõruda ja sügada;  
7. ronida ja puhata vertikaalsete tarinditega laudas;  
8. saavutada soojusmugavus tänu võimalusele vabalt liikuda ja otsida mugavat kohta;  
9. süüa ja juua piiranguteta kättesaadavat puhast vett ja sobivat sööta loomade eelistustele vastavalt viisil;

e. lammaste puhul võimalus:

1. säilitada sotsiaalseid sidemeid;  
2. vältida teisi;  
3. tallede puhul kasvada koos emaga;  
4. saada piisavalt ruumi, et tallede eest hoolitseda;  
5. süüa ja juua piiranguteta kättesaadavat puhast vett ja sobivat koresööta loomade eelistustele vastavalt viisil;  
6. saavutada soojusmugavus tänu võimalusele vabalt liikuda ja otsida mugavat kohta;  
7. hõõruda ja sügada;  
8. saada piisavalt ruumi puhkamiseks ja lamamiseks;

f. küülikute puhul võimalus:

1. säilitada sotsiaalseid sidemeid;  
2. tagasi tõmbuda ja vältida agressiooni;  
3. käituda emasloomale omaselt ja pesa ehitada, kasutades piisaval hulgal pesaehitusmaterjale;  
4. järglaste puhul saada emapiima ja emahoolt;  
5. emasloomade puhul eralduda pesast, et vältida imikutapmist ja järglaste vigastamist;  
6. saada juurdepääs piisavatele põgenemis-, varjumis- või taganemisvõimalustele;  
7. süüa ja juua piiranguteta kättesaadavat puhast vett ja piisavalt sobivat sööta loomade eelistustele vastavalt viisil;

8. uurida, nosida, toitu otsida ja tuhnida;
9. heita pikali ja puhata;
10. saada piisavalt ruumi kuumastressi vältimiseks;
11. saada piisavalt ruumi liikumiseks, et oleks võimalik hüpata, hüpelda ja joosta;

g. partide puhul võimalus:

1. saada juurdepääs avatud veele, kus nad saavad sulitada, uurida ja toitu otsida;
2. saada juurdepääs puhtale ja kuivale kohale, et mugavalt puhata ja magada;
3. saada juurdepääs piiranguteta söödale ja puhtale linduse eelistustele vastaval viisil;
4. saavutada soojusmugavus tänu piisavale ruumitemperatuurile ja vaba juurdepääs avatud veele.

2. Teaduslikel andmetel põhinevaid täiendavaid käitumuslikke vajadusi võib asjaomase liigi või loomakategooria puhul kindlaks määrata üldise halduskorraldusega.

3. Loomapidajate puhul, kelle suhtes ei kohaldata üleminekuõiguse alusel lõigete 1 ja 2 sätteid, määratakse üldise halduskorraldusega kindlaks eeskirjad loomade pidamise viisi kohta, tagamaks, et loomad ei jää püsivalt ega süstemaatiliselt ilma võimalustest täita lõigetes 1 ja 2 osutatud käitumuslikke vajadusi, mis on asjaomase liigi või loomakategooria puhul teaduslikult välja selgitatud.

D

Artikkel 2.3a jäetakse välja.

E

Artiklit 2.8 muudetakse järgmiselt:

1. lõike 2 punktid b ja c sõnastatakse nüüd järgmiselt:
  - b. loomade steriliseerimisega seotud füüsiliste protseduuride teostamine veterinaararstide poolt ja
  - c. üldise halduskorralduse alusel või selle kohaselt määratud füüsilised menetslused, mis on vajalikud identifitseerimiseks ja mille puhul kasutatakse muud märgistamismeetodit kui külmutusmärgistamine.
2. Lisatakse uus lõige järgmises sõnastuses.
6. Lõikeid 1–5 ei kohaldata füüsiliste menetsluste suhtes, mille suhtes kohaldatakse artikli 2.1 lõiget 1 koostoimes lõikega 3.

F

Artikli 8.11 lõikes 2 asendatakse tekst „artikli 2.1 lõikes 6“ tekstiga „artikli 2.1 lõikes 7“.

G

Artikli 8.12 lõikes 3 asendatakse tekst „artikli 2.1 lõikes 6“ tekstiga „artikli 2.1 lõikes 7“.

H

Artiklit 10.10 muudetakse järgmiselt:

1. lõikes 1 asendatakse sõnad „artikli 2.1 lõigete 3 ja 5“ sõnadega „artikli 2.1 lõigete 4 ja 6“, sõnad „lõigete 10 ja 12,“ asendatakse sõnadega ja lõike 10, artikli 2.2a lõigete 2 ja 3,“ ja sõnad „lõike 2 punkti b ja“ jäetakse välja.

2. Lõige 3 jäetakse välja.

## **ARTIKKEL II MAJANDUSSÜÜTEGUDE SEADUSE MUUTMINE**

Majandussüütegude seaduse artikli 1 lõikes 1 lisatakse loomaseadust käsitlevas lauses sõnade „lõige 2.7“ ette „lõige 2.2a“.

## **ARTIKKEL III ÜLEMIN EKUSEADUS**

Loomaseaduse artikli 2.2a lõikeid 1 ja 2 ei kohaldata üldise halduskorraldusega kindlaks määratud mõistliku üleminekuaja jooksul, mis lõpeb hiljemalt 1. jaanuaril 2040, lautade või ruumide suhtes, mis olid olemas juba enne käesoleva seaduse jõustumist ja mis kuuluvad ettevõttele, kus loomi peetakse loomsete saaduste tootmiseks äritegevuse käigus.

## **ARTIKKEL IV JÕUSTUMINE**

1. Välja arvatud artikli I E osa, jõustub käesolev seadus 1. juulil 2026.
2. Artikli I E osa jõustub 1. jaanuaril 2030.

Käesolevaga käsin avaldada käesoleva seaduse ametlikus väljaandes ning tagada kõikidel asjaomastel ministeeriumidel, asutustel, komisjonidel ja ametnikel selle nõuetekohane rakendamine.

Väljastaja

põllumajandus-, kalandus-, toiduga kindlustatuse ja loodusminister